Debatt Behov av personal – men utbildning ställs in

2026-11-25 06:09

Att kunna klä sig, gå i skolan eller återvända till arbetet kan vara grunden för ett självständigt och meningsfullt liv. Men för människor som lever med sjukdomar, skador eller funktionsnedsättningar kan det kräva habilitering eller rehabilitering.

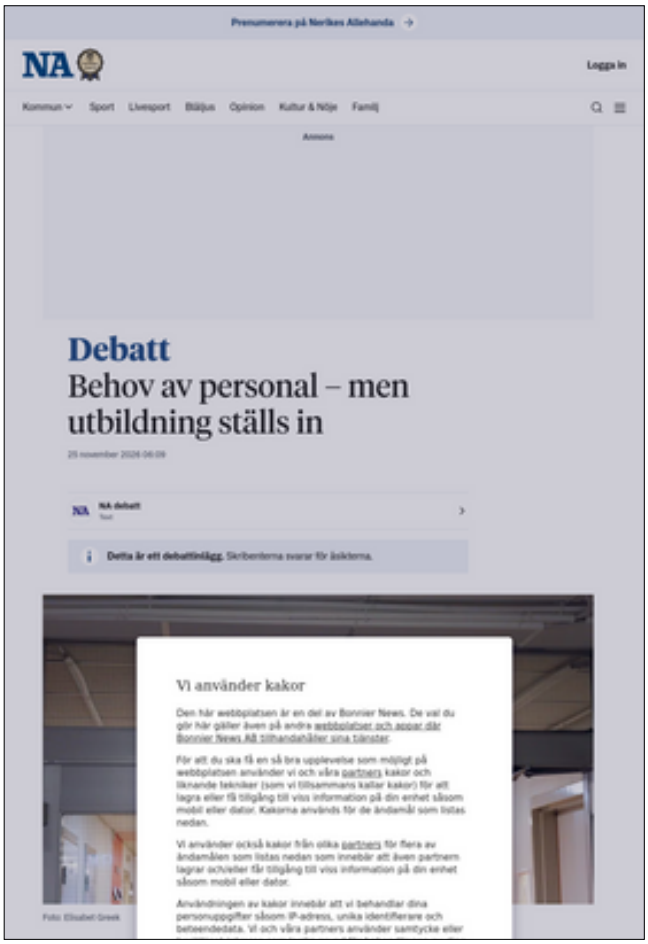

Arbetsterapeuten är ofta en viktig del i det stödet och därför ser vi med stor oro på att vårens start av arbetsterapeututbildningen vid Örebro universitet ställs in. Det är inte en intern fråga för en profession eller ett universitet. Det handlar om människors möjligheter att få den hjälp de behöver.

Socialstyrelsen har under många år rapporterat om en ökande brist på arbetsterapeuter och andra professioner inom rehabilitering och habilitering. Det är därför positivt att antalet personer som vill utbilda sig till dessa yrken har ökat stort de senaste åren. Att utbildningsplatserna trots detta minskas är ologiskt och svårt att förstå.

Samtidigt ökar det nationella fokuset på rehabilitering och habilitering. Den nya lagen som från den 1 juli i år kravställer en medicinskt ansvarig för rehabilitering, MAR, i varje kommun är ett viktigt steg. Regeringens nationella strategi för rehabilitering och habilitering från september är ett annat. Vi välkomnar ambitionen om mer jämlika, kunskapsbaserade och sammanhållna insatser. Men för den som behöver stöd är det skillnaden i vardagen som räknas – inte formuleringarna i ett styrdokument. Insatserna måste utgå från personens egna behov och mål: vad vill och behöver jag kunna göra i mitt liv? Utan tillgång till kompetens riskerar strategier att stanna på pappret.

För patienter och brukare är kompetensbristen ingen abstrakt fråga. Bakom en vårdkö finns en människa vars vardag inte fungerar. Väntan på en bedömning, ett hjälpmedel eller rätt stöd kan innebära att skolan, arbetet eller ett självständigt liv får vänta. En ökad brist på kompetens riskerar dessutom att förstärka redan stora skillnader i tillgången till insatser. Var man bor ska inte påverka möjligheten att leva ett aktivt och självständigt liv.

Vi har förståelse för att universitet och högskolor arbetar under ekonomiskt pressade förutsättningar. Men just därför kan ansvaret för utbildningen av samhällsviktiga professioner inte lämnas åt enskilda lärosäten att lösa inom allt snävare ekonomiska ramar.

Vi anser att staten måste ta ett större ansvar för hälso- och sjukvårdens långsiktiga kompetensförsörjning. Sverige står inför växande behov av rehabilitering och habilitering. Då måste utbildningspolitiken och hälso- och sjukvårdspolitiken hänga ihop. Det är inte hållbart att från statligt håll formulera höga ambitioner om rehabilitering och habilitering samtidigt som utbildningssystemet inte ges förutsättningar att utbilda de professioner som ska göra ambitionerna verkliga.

Retriever

För oss handlar detta ytterst om våra medlemmars rätt att forma sina egna liv. Att kunna gå i skolan, arbeta och vara delaktig. Att få stöd att återfå förmågor efter sjukdom eller skada och behålla självständighet när livsvillkoren förändras. Därför uppmanar vi regeringen att säkra en långsiktig utbyggnad och finansiering av arbetsterapeututbildningen. När människor vill utbilda sig och samhället behöver deras kompetens är svaret inte färre utbildningsplatser. Svaret måste vara fler.

Lotta Håkansson

Förbundsordförande, Reumatikerförbundet

Conny Allaskog

Ordförande, Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa, NSPH

Marina Carlsson

Förbundsordförande, Personskadeförbundet RTP

Eric Donell

Förbundsordförande, Riksförbundet Attention

Eva Helmersson

Förbundsordförande, Neuroförbundet

Optional[© Nerikes Allehanda Premium]
Alla artiklar är skyddade av upphovsrättslagen. Artiklar får ej distribueras utanför den egna organisationen utan godkännande från Retriever eller den enskilde utgivaren.
Klicka här för att läsa webartikeln.